

'De Boom en zijn leefomgeving'

De eik die van avonturen hield - Kerndoel 40

Leerdoel:	De leerlingen weten dat een boom een levend organisme is en dat verschillende bomen samen een levensgemeenschap vormen
Tijd van het jaar:	Lente, zomer, herfst
Locatie:	Buiten bij een grote eik
Tijdsduur:	60 minuten

Materialen:

- Geen

Vorbereiding:

- Zoek een plek met een grote eik waar je met de leerlingen onder kunt zitten. In de buurt moeten meer eiken staan. Mochten er geen grote of kleine eiken te vinden zijn in een park of bos in de buurt van de school, dan kan het verhaal ook worden aangepast. Zo hoort een beukenootje bij de beukenfamilie en een kastanje bij de kastanjefamilie.

- Let op:

Zie je in mei/juni een eik die is kaalgevreten door eikenprocessierupsen, ga er dan niet met de leerlingen heen. Je ziet ook al snel of er grote nesten van de rupsen in de oksels van de takken of op de stam zitten. De brandharen van deze rupsen zijn gevaarlijk voor mensen en veroorzaken huiduitslag en irritatie aan ogen en luchtwegen.

eikenprocessierups

Uitvoering:

Ga met de leerlingen onder een grote eik zitten en vertel het volgende verhaal.

De eik die van avonturen hield

Er was eens een eikeltje dat heel hoog aan de takken van zijn moeder hing. Zijn moeder was een grote oude eik. Omdat het eikeltje helemaal boven in de boom hing, kon hij heel ver kijken. Hij kon het hele park overzien. Vaak droomde hij dat hij al die plekken die hij zag, zou gaan bezoeken. Maar het eikeltje zat vast aan de tak en hij wist niet hoe hij op reis zou kunnen gaan. En toen op een dag kwam er plotseling een windvlaag en het eikeltje viel helemaal naar beneden. Met een zachte plof kwam hij op de bladeren terecht die al eerder uit de boom waren gewaaid. "Nu gaat het gebeuren," dacht het eikeltje, "nu ga ik op reis en al die verre plekken bezoeken."

Het was even wennen om op de grond te liggen. Hij lag daar maar te liggen en was nog niet echt ver weg van zijn moeder. Het eikeltje zag dat er dieren kwamen die sommige van zijn broertjes en zusjes meenamen, maar hem lieten ze liggen. Hij was een beetje jaloers en ongeduldig, want zijn broertjes en zusjes gingen wel op reis.

Op een dag kwam er een jongetje langs dat het eikeltje opraapte en hem in zijn broekzak stak. Het was er donker. Het eikeltje vond het spannend, zo helemaal alleen. Maar nu ging het eindelijk gebeuren, het eikeltje ging op reis.

Na een poosje haalde het jongetje het eikeltje uit zijn broekzak. Het eikeltje keek nieuwsgierig waar hij nu was. Hij was nog steeds in het park, niet ver van zijn moeder en de andere eiken. Hij zag de vijver met de eenden, die hij had gezien toen hij nog aan de tak van zijn moeder hing. Spanning! Wat zou er gaan gebeuren? Het jongetje veegde wat dorre bladeren weg en maakte met zijn vingers een gaatje in de aarde. Daar legde hij het eikeltje in, deed er wat aarde overheen en wat bladeren om het eikeltje te beschermen tegen de kou. Het eikeltje wist niet wat er gebeurde, het was donker en vochtig, maar wel lekker beschermd en warm. En al leek zijn reis voorlopig voorbij, het voelde vertrouwd en prettig in de aarde. Het eikeltje nestelde zich lekker in zijn holletje en viel in slaap.

lees verder op achterzijde

Na een heel lange winterslaap werd het eikeltje wakker omdat hij voelde dat de lentezon de aarde lekker warm maakte. Hij voelde dat hij worteltjes gekregen had en dat hij water en eten kon opzuigen uit de bodem. Hij kreeg ontzettend veel zin om uit de grond te kruipen en te zien wat er boven de grond allemaal gebeurde. Met alle kracht richtte hij zich op en hij voelde hoe er uit zijn buik een stengel met blaadjes groeide. Die groeide naar boven. Boven de grond richtte hij zich op naar het zonlicht. Hij opende zijn eerste blaadjes om het zonlicht op te nemen. Het was een goed plekje, hij kon zijn familieleden nog zien en voelde dat ze in de buurt waren, maar toch had hij lekker veel plek en licht. Het kleine eikenboompje vond het heerlijk om zo in het zonlicht te zonnebaden en met zijn worteltjes te drinken van het water dat door de regen op de grond was gevallen.

Zo stond hij wekenlang te genieten en werd hij vanzelf steeds groter. Hij merkte dat zijn moeder en tantes hem via zijn wortels hielpen en hem voedsel gaven om te groeien. Ook grootmoeder-eik stond in het park. Door haar voelde hij zich veilig en beschermd.

Op een dag in de lente kreeg het boompje bezoek. Het was het jongetje dat hem op deze mooie plek bij de vijver had geplant. Het jongetje was superblij toen hij zag dat uit de eikel een boompje was gegroeid. Het was al een paar dagen droog en zonnig en het boompje had best dorst. Het jongetje zag dat de blaadjes van de kleine eik een beetje slap hingen. Hij maakte van zijn handen een kommetje en schepte een beetje water uit de vijver. Hij gaf het water aan het boompje. Heerlijk vond het boompje dat; ze waren direct dikke vrienden. Het jongetje kwam vaak terug en vertelde dan waar hij die dag was geweest en wat hij allemaal had meegemaakt. Het boompje genoot van die verhalen over spannende avonturen. Hij zat dan met zijn wortels wel stevig vast op deze plek, maar door de verhalen van het jongetje kon hij toch op avontuur.

Het boompje werd groter en groter. Er vielen eikels van zijn eigen takken, waar om hem heen kleine jonge speelse eikjes uitgroeiden. Daar zorgde hij op zijn beurt dan weer goed voor. Vogels bouwden een nest in zijn kruin. Hij zag zijn moeder oud en wijs worden en zijn lieve grootmoeder geleidelijk aan sterven. Ook het jongetje werd ouder. Er kwamen nieuwe jongetjes en meisjes die bomentikkertje deden en in zijn takken klommen. De eik vond het heerlijk als er kinderen met hem kwamen spelen, maar het allermeeft genoot hij nog als een kind bij hem kwam zitten en over zijn of haar avonturen vertelde.

Bomenfamilie

Vraag aan de leerlingen: kijk eens goed naar deze eik. Als deze eik een vadereik is, welke eik in de omgeving is dan de oude wijze grootvader? Welke bomen zijn zijn zusjes? Welke bomen zijn zijn kinderen? Hoe zit de bomenfamilie hier in elkaar?

Eigen boom

Geef de volgende instructie:

- Kies een boom uit, die jouw eigen speciale boom wordt, waar je vriendschap mee wilt sluiten. Ga naar die boom toe en maak op je eigen manier kennis met de boom. Ga bij de boom of in de boom zitten en vertel de boom iets wat je graag wilt vertellen.
- Kijk dan eens goed om je heen. De boom staat al heel lang hier op deze plek. Wat zou de boom allemaal hebben meegemaakt? Welke verhalen zou de boom kunnen vertellen als hij zou kunnen praten? Waar wordt de boom blij van en wat vindt hij vervelend? Kan een boom pijn hebben? Luister goed. De boom kan niet praten, maar misschien kan hij je op een andere manier iets vertellen, in je gedachten, als in een dagdroom.
- Zoek een eikeltje dat van jouw boom komt. Als je er één kunt vinden, zoek je een goed plekje waar het kan ontkiemen: in de buurt van zijn familie, maar met genoeg licht en ruimte om uit te kunnen groeien tot een grote boom. Stop het daar in de grond.
- Ga nog eens terug om te kijken naar jouw eigen speciale boom om te zien of er al een boompje is gekomen uit het eikeltje dat jij hebt geplant.

zaailing van een eik

